

Doprava

Jsou dva způsoby, jak se nejlépe, nejrychleji a nejlépeji pohybovat po New Yorku. Metrem (subway) a pověstnými žlutými taxiky (cabs).

Newyorské metro je všude přítomné. Protože jeho linky vedou většinou těsně pod povrchem širokých tříd, na chodníku dost často ucítíte dunění „z hlubin“. Není to zemětřesení, ale právě projíždějící souprava. Metrem se dostanete skoro všude a hlavně: jezdí 24 hodin denně. Celková délka newyorského metra je 1150 km (!), 468 stanic na 24 trasách. Lístek na jednu jízdu stojí 1,5 USD, nezáleží na vzdálenosti. Koupit si lze kartu na 11 cest za 15 USD, mnohem výhodnější je ale sedmidenní MetroCard za 17 USD.

Newyorské taxikáře asi nejvíce proslavil Scorseseho film s Robertem de Nirem v hlavní roli. Na rozdíl od Prahy se v New Yorku taxikářů bát nemusíte. Neokradou vás a i cena je velmi příznivá. Můžete ji sledovat na taxamtru a můžete jí věřit. Za první třetinu míle zaplatíte 2 USD, pak 30 centů za každou pětinu míle a 20 centů za minutu stání. Platí se ještě třeba mýtné na mostech. Jediné úskalí taxiků představují dopravní zácpy přes den.

Sport

Zúčastnit se sportu jako divák je zážitek. Hlavní americké sporty (basketbal, hokej, baseball) představují především velkou show.

Basketbaloví Knicks a hokejoví Rangers hrají v 19tisícové Madison Square Garden (Seventh Avenue a 33rd Street). Slušné vstupenky se dají pořídit od 20 USD, za luxus zaplatíte i 200. V dosahu jsou ještě dva další týmy hokejové NHL – Islanders a v New Jersey hrající Devils.

Baseballoví Yankees hrají v jižním Bronxu. Máte-li chuť na pravou americkou specialitu – zajděte na **americký fotbal**. Oba newyorské týmy – Giants a Jets – hrají ovšem přes řeku v New Jersey.

Nezapomenutelný výhled z Empire State Building

→ V na první pohled těžko vyznatelné síti rovnoběžných a kolmých tříd a ulic, místo řádného jména nesoucí v názvu často jen řadovou číslovku, se dá za chvíli poměrně snadno a rychle orientovat. Toto mřížkové uspořádání města pochází z roku 1811 a má prostý základ: Manhattan protíná od severu k jihu 14 avenue (některé mají jméno, jiné jen číslo) a ty pak kolmo křížují číslované ulice. „Pátá avenue“ (5th Avenue) tyto podélné ulice rozděluje vždy na východní a západní část. Takže třeba taková 77. ulice je na mapě i ve skutečnosti dvojitá: východní 77 (E 77th Street) a západní 77 (W 77th Street). Čím nižší řadové číslo ulice, tím jste blíže k dolnímu Manhattanu (Lower Manhattan) – tam už zase převládají klasická jména.

K soše Svobody

Těžko říct, kde začít tohle město poznávat. Možná, že nejlepší bude pro základní orientaci a prvotní seznámení nastoupit do vyhlídkového autobusu (Gray Line New York Tours). Můžete vystoupit na kterémkoliv ze zastávek a později zase opět nastoupit a pokračovat k dalšímu veřejnému místu. Třeba dvouhodinová jízda vyjde na 20 dolarů, ale poznávat New York pěšky představuje náročný turistický pochod. Dvačet bloků je zhruba jedna míle (1,6 km). Co ušetříte na penězích, ztratíte na čase.

Že jsou opravdu v New Yorku a že se jim to nezdá, o tom se většina lidí ujišťuje pohledem z jižního cípu Manhattanu na nedaleký ostrov

Liberty Island. Nad hladinou Hudsonu pomalu se sunoucího do Atlantiku stojí socha Svobody, ikona New Yorku i Ameriky. S hrdě vztyčenou pravicí vítala z devadesátimetrové výšky všechny, kdo přijížděli do Nového světa, už od roku 1886. Francie sochu tehdy darovala lidu Spojených států jako symbol přátelství. Sochař Bartholdi se inspiroval v antice, Kolosem Rhodským. K finální podobě přispěl i Eiffel.

Bohužel, v současné době je vyhlídka v koruně sochy uzavřena. Ale i z masivního podstavce se otevírá nezapomenutelný výhled na celý Manhattan s jeho mrakodrapy. K soše jezdí trajekty z manhattanského Battery Parku za 10 USD pro dospělé pasažéry. Lodě staví i na sousedním Ellis Island. Ostrov sloužil až do 50. let minulého

Atypická Flatiron Building

století jako vstupní stanice pro přistěhovalce. Dnes tuto epochu připomíná muzeum imigrace. A protože americká muzea se obecně snaží být interaktivní, mohou návštěvníci popátrat v rozsáhlém archivu po osudech předků, kteří odjeli za lepším životem.

Lower Manhattan

Po návratu z „ostrovů“ jste zpátky na Manhattanu a je čas ponořit se do bludiště, z něhož je obloha vidět jen ve výsecích. Jižní cíp se jmenuje Lower Manhattan a právě tady se člověk může projít po ulici, která se skoro stala synonymem americké a západní ekonomiky, po Wall Street. Burza, která nejvíc Wall Street reprezentuje, ale stojí za rohem na Broad Street. Budova New York Stock Exchange, jak zní oficiální název, upoutá již zvenčí antickým sloupovým na fasádě. Ze zpráv a filmů proslulý obrazek nervózní a vzrušeně pobíhající mužů v bílých košilích čekajících na sebe-menší pohyb čísel na elektronických tabulích lze spatřit na vlastní oči z návštěvnícké galerie. Vstupenky lze získat ve stánku na 20 Broad St (9,15 – 16 h).

Od burzy je to severozápadním směrem pár set metrů k místu, kde do loňského 11. září stálo World Trade Center (viz rámeček).

Wall Street ústí na východě k místu zvanému South Street Seaport, přístavu s třísetletou tradicí, kdysi hlavní obchodní branou New Yorku. Po století úpadku prošel přístav v 60. letech masivní obnovou a stal se živou památkou na slavné časy námořní dopravy plnou historických budov, restaurací a obchodů. Jak to tady mohlo dřív skutečně vypadat, o tom se lze přesvědčit na rybím trhu (Fulton Fish Market), který stále zásobuje čerstvými plody moře newyorské restaurace. Baráčky z červených cihel se tváří staře, ale pocházejí z roku 1883. Atmosféru však místo nepochybně má a navíc výhled, přímo na Brooklynský most. První oceľový zavěšený most na světě byl dokončen po čtrnácti letech v roce 1883. Krásná pa-

Snímky: Jan Dražán